Ч. 161. Чернівці, субота, дня 16. (28.) грудня 1895. Річник XI.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Недїля“ виносить:
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . — „ 85 „
для заграницї 15 рублїв або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і недїлю.

Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером

Бесїда посла Вахнянина

виголошена в Палатї послів на засїданю дня 11. грудня.

(Дальше.)

Про той прикрий прояв поговоримо ще близше при специяльній дебатї. Але одно повинно вже тепер стати ясним, именно безусловна конечність з одної сторони зробити о скілько можна як найскорше пільгу малим господарям, з другої же сторони вишукати способи і дороги, щоби рішучо условя істнованя галицкого селянина зробити преці зноснїйшими.

Уважаю ся длятого в праві із сего місця відозвати ся до п. мінїстра фінансів, котрий міг би о тім довідати ся із протоколу стеноґрафічного, нехай він справу реформи податків рушить знову о скілько можна як найскорше; нехай послухає того всесторонного жаданя, щоби континґент податку ґрунтового значно зменьшити; нехай обстане за тим, щоби катастер податку ґрунтового справедливо уреґульовано і нехай постарає ся о то, щоби обіцянка, яку дало вже коалїцийне мінїстерство в справі управильненя належитостий, була сповнена хоч би лиш при помочи поодиноких новель.

А коли ще й Єго Ексц. пан Мінїстер стер рільництва схоче розпочачи рівнобіжну акцию що-до розумного піднесеня рільництва — чи то через заводженє господарских спілок, автономних або централїстичних, то для мене все одно, або через то, що буде ся малого господаря відповідно поучати і розбуджати та образувати в нім духа дїланя — то були би тим преці дані якісь условя, коли не до усуненя, то преці до улекшеня нужди галицкого селянина.

Перейду тепер на поле полїтичне. Не дуже то, що правда, поплатна робота, але я все таки беру ся до неї, бо здає ся менї, що се поле в найновійших часах стало трохи урожайнїйше. Причини сего з'явища можна легко здогадати ся. Після мого неміродайного мнїня лежить она в тім, що теперішне правительство, в противности до правительства коалїцийного не лиш не оминало национально-культурних справ, але взялось навіть за них певною рукою і не побояло ся заняти супротив них досить ясне становище.

Підчас коли до нас всїх, особливо же до т. зв. национальних меньшостий ставлено якимсь дивним способом жаданє, щоби ми за всяку цїну оминали так дразливі справи национальні а займали ся виключно залагоджуванєм справ економічних, то видимо нинї то потїшаюче з'явище, що теперішна держава управа звернула свою увагу в першій лїнії як-раз на народні справи і поставила до народів Австриї, ба навіть до т. зв. национальних меньшостий завізванє, щоби они свої претенсиї і потреби докладно означили і мов би старали ся змусити правительство до справедливого їх полагодженя.

То завізванє подїлало оживляючо. Був то сьвіжий вітер для нашого корабля державного, що осїв на скалах. Все то виглядає, як коли-б ми вступили в нову фазу внутрішного розвою Австриї, в котрій можна национальні жаданя не лиш без „вини оскорбленя більшости“ порушати, але в котрій єсть і надїя, що будемо могли не одні противности і застановлені на якийсь час справи залагодити в добрім порозуміню і з деякою прихильностию та по доброму.

Може бути і я то признаю, що поясненє взаімних відносин национальних в нашій громадї державній вимагало споро часу, аж 35 лїт конституцийної ери, бо ми мусїли себе, так сказати би, виховувати. Ми мусїли через якийсь час присвоїти собі то переконанє, що не одні централїстичні забаганки асиміляцийні проминули без хісна, що гнет викликує лиш спір, що сильна офензива, витворює рівно сильну дефензиву, що понятє о якійсь неоднаковій вартости народів і язиків не має доброго оправданя. Ми мусїли зробити той досьвід, що зрілі народи — а зрілими народами в Австриї суть, здаєсь менї, всї народи — не хотять не лиш забути своєї мови, бо видять в своїй мойв весь спосіб мисленя і відчуваня, свою душу, але що зрілі народи не дадуть ся нїякою земною силою відвести себе від свого национального розвою, бо ідея национальна єсть за могуча, як щоби не могла оперти ся хоч би як великому насильству.

Того всього мусїли ми насамперед учити ся з власного погляду і досьвіду, аж — як гадаю — бодай в тій хвили не стали ми зрілі і приступні для гадки, для тої здорової гадки, що був би час признати поодиноким народам Австриї свобідний розвиток і скріпленєм поодиноких різнородних частий нашого великого орґанїзму державного зменьшити єго силу.

Спокій, з яким ми приймили поодинокі уступи проґрамової бесїди Є. Е. п. Президента Мінїстрів, уступи, в котрих була бесїда як раз о рівних правах застережених конституциєю всїм народам Австриї, в котрих згадувало ся

---

6)

Российські цигани.

Етноґрафічний очерк Н. Г. Штібера.

—o—

(Дальше).

Із слїдуючого короткого спису слів і виражень можна переконатись, яка схожість і ріжниця заходить між нарічиєм північно-российських циганів і деякими нарічиями циганів живущих в иньших державах европейських. Відомости о нарічиях послїдних циганів виняті в працї Фр. Міклошіча: Ueber die Mundarten und die Wanderungen der Zigeuner Europas.

	Говір півн.-рос. циганів.	Говір угорських циганів.	Говір румуньск. циганів.
щасте	бакхт	бахт	бахт
камінь	бар	бар	бар
хлопчик	чаро, чаворо	чаво, чаворо	шаво, шаворо
дївчинка	чай, чайорі	чай	шей
брат	йшал	прал	прал
бог	девел	девел, дел	девел
вода	пани	панї	пай
день	дивес	дівес, дес	дес
кінь	ґрай	ґраст	ґраст
віз	урдо, урден	вардо, вердо	вордон, урдон
богатий	барвало	барвало	барвало
хороший	лачо	лачо	лашо
срібний	рупово	рупуно	рупуно
виджу	дикхава	дікгава	дікау
жию	джівава	джівау	жувау
знаю	джіном	джанау	жанау
іду	джава	джав	жау
ріжу	чінава	чінав	шінау
спю	пасьовава	совав	совау
чую	шунава	шунав	ашунау
піднимаю	ґаздава	вaздав	ваздау
вверх, зверха	упре	упар	опрал, пре
звідки	катир	катер	катар
возьми гроші з собою	ле песа лове	ле песа лове	—
кусок хлїба	куско мароро	котор манро	—
прийшла циганка (женщина)	е ромни ава	і ромнї алї	—
моя мама умерла	мірі дай меа	мрі дай мулї	—
я твоя	ме мирі сом	—	ме сам туте
нога болить	ґерой дукхала	—	о пупро дукгал
прийшов до дому	ава кере	—	авіляс песко кир

З наведених примірів видко, що говір румуньских циганів підходить близько до говору циганів бесарабських. Та схожість дасть ся тим пояснити, що бесарабські цигани уважались циганами румуньскими, (молдавськими, волоськими) але до прилученя Бесарабії до Росиї.

VI.

Подїл российських циганів після ґеоґрафічних відносин. Польські цигани. Полуднево-российські цигани. Закавказькі цигани.

Всїх российських циганів під взглядом ґеоґрафічних відносин можна подїлити на: 1) північно- российських, що живуть в ґуберніях петербурській, новгородській, псковській, вологодській, олонецькій, курляндській і ліфляндській. 2) на тих, що живуть в центральних ґуберніях Росиї, т. є. московській, тверській, ярославській, тульській, орловській, рязаньскій, владимірській, нижгородській, смоленський і костромській; 3) на польских і литовських; 4) на полудневороссийських, т. є. малоруських, бесарабських, новороссийських і кримських; і 5) на закавказьких. Подибують ся також циганські табори в ґуберніях пермській, вятській, [illegible]енбурській, отже в ґуберніях приволжанських [illegible] в кінци в Сибіри.

До Польщі і Литви прибули цигани ще в початку XVI. віку, де вскорі начались їх пересльдованя, котрі однако-ж не мали так жор-

о обєктивнім, справедливім, безстороннім пошанованю оправданих жадань поодиноких народів правительством, в котрих взиває ся нас, щоби ми сотворили і укріпили мирне пожитє народів Австриї під окликом обопільного вирозуміня, під знаком справедливости — той спосіб вказує також на то, що предложені принципи не суть вже для нас чужі.

Гадаю, що ми повинні бути готові, відповісти тому зазивови правительства, щоби принцип рівноуправненя всїх заповідженний правительством не змарнів в практичнім переведеню в наслїдок нашої вини, в наслїдок нашого упертого еґоїзму.

Я не був песимістом і не єсьм нинї і длятого хочу глядїти в найблизшу будучність з якимсь довірєм.

Гадаю, що народи Австриї вже так пересичені народними спорами, і що ті довголїтні народні спори так для нас безпожиточні і завстиджуючі, що не повинно би бути нікого, хто не добачував би конечности правного здефінїованя і практичного переведеня згаданих принципів.

(Дальше буде).

Перегляд полїтичний.

Австрийский парлямент закінчив свої наради. Нове мінїстерство вийшло з першої парляментарної працї і борби побідоносно. Найважнїйшим фактом, який треба би записати в австрийскій внутрішній полїтицї, є безперечно зближенє між Молодочехами а правительством. Хоч бесїди молодоческих послів були опозицийні, значить хоч Молодочехи остали ся в опозициї, то тон їх бесїд відзначав ся спокоєм, що піднесли загально в парляментї. Се вражало деяких людий, котрі за всяку цїну хотїли-б дальше слухати галасливих бесїд і криків молодоческих послів, як то за часів коалїцийного мінїстерстна до несхочу було можна чути. Парлямент зійде ся знов по скінченю нарад краєвих соймів, з котрих галицкий сходить ся вже дня 28. с. м., а буковиньский дня 10-го січня.

Галицкий маршалок краєвий ґр. Станїслав Баденї розіслав вже послам порядок дневний першого засїданя, на котрім стоїть між иньшими потвердженє виборів 84 послів; до них належать з Русинів: Барвіньский, Небиловець, Охримович, Окуневский, Мандичевский, Савчак і Вахнянин. Коли справдженє решти виборів наступить, сего доси не знати. Зазначити треба ще з вдоволенєм, що заступником краєвого маршалка Галичини іменований наново Є. Е. кардинал Сембратович.

В Нїмеччинї став ся важний факт, іменно цїсар Вільгельм повертаючи до Берлина вступив до Фрідріхсру, де мешкає Бісмарк. Официяльно голосять, що цїсар запросив лише Бісмарка на велике торжество, яке відбуде ся дня 18-го січня в Берлинї. З другої сторони не хоче ся тому повірити, бо розмова між цїсарем а Бісмарком тревала довго; отже з сего висновують, що они говорили про східне питанє, ба декотрі догадують ся, що може йде о деякі зміни в мінїстерстві. Певного про се не можна нїчого сказати. Бісмарк прирік приїхати до Берлина, коли лише здоровє єму на те позволить. Нїмецкий парлямент також перервав задля сьвят свої засїданя до 9-го січня.

Франция занимає ся тепер головно справою Артона, котра приберає чим раз більші розміри. Бувший тайний полїцийний аґент Діпа оголосив в ґазетах, що він ще за мінїстерства Рібота міг арештувати Артона, але що іменно Рібо єму заборонив то. Діпа по довгім шуканю винайдено і арештовано, так само адвоката Артона; але тепер социялїсти домагають ся також арештованя Рібота. Тимчасом анґлїйский суд рішив видати Артона француским судам за крадїж, спроневіренє і обманьство. Чи Артон схоче говорити, то ще велике питанє, і чи не схочуть знов мінїстри дати Артонови нагоду до нової втечі, се знов друге велике питанє, але оно у Франциї дуже легко можливе.

Іспанїя пережила мінїстерску крізу. Ми попередним разом доносили, що маркі Кабрінана закидує мінїстрови Бош спроневіреня і т. и. Отже на домаганє президента мінїстрів димісіонували мінїстри Бош і єго приятель мінїстер Ромеро. Що они не уступили з власної волї, се виходить з їх заявлень, з якими они опустили своє становище. Мінїстер судівництва Ромеро закидує президентови мінїстрів, що він властиво повинен потягнути Кабрінана до одвічальности, бо-ж той є державним урядником, а яко такий не повинен відкривати штучки в адмінїстрациї мадридскої громади; на се иньші цїлком справедливо думають, що є річию мінїстра судівництва, передати цїлу справу судам. Тепер мають оба ті панове відповідати за свої вчинки перед судом.

Сербія приняла знов матїр свого короля, королезу Наталїю. З того приїзду догадують ся, що по скінченю теперішної сесиї скупштини уступить мінїстерство Новаковича і наступить нова комбінация. З официяльної сторони перечать тим вістям і вказують справедливо на те, що хоч би найменьша зміна в полїтицї внутрішній мала зараз яко наслїдок розвязанє скупштини, котра тепер має сильну більшість поступовців. Наради над буджетом дають тепср нагоду до бурливих сцен, які без сумнїву наступлять.

Петербурскі „Новости“ розповідають дуже цікаві річи про теперішні стремлїня полїтичні в Болгариї. Після них мав князь Фердинанд недавно цїлком виразно висловити своє невдоволенє з москвофільских членів свого правительства. Князь Фердинанд зійшов ся „случайно“ з Ґрековом коло Филипополя і єму жалїв ся, що на него і єго родину так дуже нападають. Натомісць князь зовсїм не скаржив ся на консерватистів, а про Начевича сказав, що той один знає, чого хоче. Припускають отже, що небавом наступить чисто консервативне мінїстерство, а з тої причини розвязано би собранiє. Сї вигляди так напудили послів, що они до всяких жадань мінїстерства притакують, без короводів ухвалили буджет, хоч сего року жадано о 3 і пів мілїони більше як тогід, а дразливі інтерпеляциї десь запропастились.

У всхіднім питаню наступила перерва. Турецке правительство позволило, щоби кожда европейска держава вислала на Босфор ще по одному кораблеви. Сим поки-що задоволили ся держави і дають тепер по обезпеченю своїх інтересів турецкому правительству нагоду придушити повстанє. Турецкі войска провадять завзяту борбу з вірменьскими повстанцями в Цайтун. Султан наміряє знов змінити свого великого везіра і запитав Кіяміля пашу, котрого недавно тому силою вигнав з Царгороду, чи він би не приняв наново ту гідність, але Кіяміль паша звинив ся, що він нездужає. Сей крок султана поясняють так, що султан має щиру волю перепровадити заповіджені реформи і глядає тепер спосібних до того людий.

Дрібні вісти.

Чернівцї, дня 27. грудня 1895. р.

Іменованє. Ґімназияльним суплентом у Коломиї іменовано Володимира Дикого.

Перенесеня. Галицка рада шкільна краєва перенесла ґімназияльних суплентів Михайла Вашкевича з Коломиї до академичної ґімназиї у Львові, Андрія Процика з Ярослава до IV. ґімназиї у Львові.

В рускій колеґії в Римі має бути з початком слїдуючого року шкільного отворених 60 місць для слухателів богословія питомців з Галичини. Тепер єсть в Римі 16 наших питомців.

Нове товариство задаткове завязало ся в Бучачи під назвою „Праця“. То товариство за-

стокого характеру, як в иньших европейських державах. Їх не давило навіть право крепацьке. Переслїдуваня ті не тревали довго і по якімсь часї зовсім устали. Многі польські пани позволяли кочувати циганам без перешкоди в своїх майнах; декотрі з них пробували приучити циганів до осїлого житя і віддавали їх дїти до шкіл, але проби ті не повелись.

Міцкевич росказує такий факт: Один вельможний пан, в котрого посїлостях кочували цигани, забажав вславитись великим цивілїзатором і наказав до двора свого зігнати цїлу циганську банду від малого до великого. Циганів зігнали до двора і поставили коло них сторожу. Пан вислав до них свого управителя і казав їх оповістити, що задумавши зробити їм добро, справив їм нові убори. Ледво дізнались цигани в чім річ, стали страшно вити і ревіти. Пан казав однако-ж переодїти їх насильно. Циганів мили, чесали, здоймали з них лахи і убирали в нові убори. Скілько слїз при тім они пролили! По цїлій операциї тій забрали свої лахи і понесли як яку сьвятість в свої шатри, а по якімсь часї підчас великого празника прийшли до двора з просьбою, щоби вольно їм було задля празника натягти на себе свої лахи.

Знані польські маґнати, князї Радзївіли, оставляли циганам, що жили в їх посїлостях, цїлковиту самоуправу, лишень назначали для них осібними грамотами начальників, що іменували себе королями. Королї ті мали безапеляцийну власть над підчиненими їм циганами і резидували постійно в однім з місточок мінської ґубернії. По роздїлї Польщі інститут королів циганських перестав істнувати. Послїдним королем був циган Ян Марцїнкевич, заіменований ґрамотою кназя Радзївіла в 1788 роцї.

В полудневій Росиї жиє більше циганів ніж в других місцевостях. Переважно жиють они в Бесарабії і Кримі; в ґубернії екатеринославській і херсонській перебуває їх меньше. В 1861 роцї всїх бесарабських циганів увільнено від крепацтва; перед тим-же роком були кріпаками лиш ті цигани, котрих пани могли виказатись осібними грамотами, що мають право тримати їх в кріпацтві. Переважна часть кріпаків-циганів належала до князїв Кантакузеених.

Бесарабські цигани, що кочували „шумною толпой“ осьпівані в звістній поемі Пушкина в початку двацятих років, були пізнїйше повернені в осїлих селян. Ухвалою комітету мінїстрів з 18. лютого 1836 р. поставлено з надїлів ч. 12. і 35. положених в бесарабській ґубернії, в акерманськім уїздї, на котрих осїли родини циганські, надати кождій родинї по 30 десятин управної землї.

Надїли ті, з котрих пізнїйше склались села Каір і Фараонівка, були під управою городського начальства. При оселеню циганів числено в Каірі 160 родин, а в Фараонівцї 165. Після ухвали з 29. мая 1839 р. причислено всїх кочових і осїлих циґанів в Бесарабії до Дунайського війська, а ухвалою з 30. вересня 1887. зачислено осїлих циганів між міщан.

Зачисленє фараонівських і каірських циганів до козацького війська не могло викорінити в них попередних навичок і наклону до вандрівного житя; так, цигани-вояки, після сьвідоцтва Еґунова, звертались кілька разів з просьбою, щоби їх повернено в попередний стан і призволено вести кочове житя.

Кочові бесарабські цигани жиють через зиму в низьких, тїсних, темних і душних землянках, покритих очеретом і землею; вікон в них нема, через що промінь соняшний в зимі до них нїколи не заглядає. Скоро скінчить ся зима, покидають цигани ті землянки і переносять ся під шатра. Бесарабські цигани отримали від місцевої людности назву „лаешей“, т. є. лукавих, лїнивих і недбалих.

В херсонській і екатеринославській ґубернії цигани стали звістні в початку сімдесятих років минувшого столїтя; они зайшли там з Молдави і Туреччини. В новоросийськім краю цигани ведуть кочове житя по більшій части

даткове з обмеженою порукою завязано, щоби подавати своїм членам материяльну поміч умiщаючи користно їх ощадности і уділяючи позички під найкористнійшими услівями. В члени товариства вписало ся 40 осіб, сьвященики міщани і селяни, з уділами по 20 зр. Вибрано виділ товариства в сей спосіб, що директорами стали: декан о. Юл. Левіцкий з Жизномира, купець Клим Рогозиньский і вислужений судия Зубрицкий, — а членами управляючого совіта: о. Олесницкий з Переволоки, о. Леонтович з Порхови, о. Зафіовский з Бариша, міщанин Стефан Мохнатий і селяни Луців та Гайда.

Руско-народний театр сего тижня кінчить свої представленя у Львові і переїздить опісля до Сокаля, да начне свої представленя дня 1-го січня.

Проєкт ловецкого закону. Галицкий виділ краєвий переробив проєкт ловецкого закону з 1884 р. і предложить его сеї сесиї. В перерібці проєкту того закону признає ся взагалї кождому право ловів, значить і громадам, коли величина, що становить маєток інтересованих, обнимає 115 гектарів. Періода ловів призначена на 6 літ з правом продовженя того до 12 літ. Арендоване права ловів полишає ся громадам під надзором політичних властий, але коли-б громада показала ся невідповідною до того, то заступить єї політична власть. Тій же власти прислує право потягнути до одвічальности за шкоди, нанесені дикими зьвірятами, властителя ліса, в котрім ті зьвіри множать ся, а також право позволити поодиноким особам уживати стрільб для вистріляня диких кабанів і иньших шкідливих зьвірів.

Реставрация з паперу. В Гамбурзї збудовано оногди реставрацию з паперу. Ориґінальний той будинок збудив очивидно велике заінтересоване. Паперові мури сполучують металеві стовпи, а підлоги є з картону. Ціле умебльоване є з паперу. Їдальна саля має трийцять метрів обшару і в ній може поміститн ся 150 осіб. В зимі реставрацию огрівають горячою водою за помочію рур.

О різку. З Полтавщини дістали ми таку новину: „Ви мабуть чували — пише наш чоловік — що в Росиї з різки зроблено гасло, за котре скрізь, а найбільше по земствах, борють ся лїберали і консерватисти, означуючи тим свою прихильність чи неприхильність до провідних думок „гнилаго запада“ (бо більше нічим може й не вміють). Власне заходили ся тепер деякі „земскія собранія“ просити раз о знесенє „тѣлеснаго наказанія“ для кінчивших народні школи. Така сама просьба до ряду принята одноголосно на полтавському повітовому собранію і ще на трьох повітових собраніях, але не знаю, чи й там одноголосно. Ходило о те, щоби полтавське ґубернське земське собраниє підперло ті бажаня. Річ от сім ішла на засіданю 4. грудня. Предсїдатель собранія ґубернський маршалок Бразоль не допустив до голосу противників різки, а тільки її прихильників, причім навіть депутат від духовеньства, назначений архиєреєм, доказував, що просьба о знесенє різки є тілько просьбою полтавского повітового земства, а ніяк не населеня цілої ґубернії. Найбільше-ж підтримував різку п. Мусман. Але все таки против різки встало 38 її противників а сиділи тільки 28 її прихильників. Тоді послїдні стали кричати, щоб се питанє задля свободи пересьвідченя кождого гласного було рішено закритою балотировкою (голосованем). І що-ж показало ся: прихильників різки стало 38, а ворогів тільки 28. Здивована сим публика стала потроху псикати, найбільше з ґалериї. Почувши се, гласні показились і мов люті зьвірі стали ревіти, вити і кричати: пашли проч! долой! вон! — і трохи не з кулаками кидались на сидівшу у салї публику. А ґалерия сьміяла ся і свистала, чим ще дужче їх лютила. На бажанє гласних зараз пристав маршалок ґубернський Бразоль і велів вигнати публику, котра зараз і втекла під криками »вон«. Корректнійше поступили собі тілько гласні з повітів полтавського, лохвицького і константиноградського, але й полтавський повітовий маршалок князь „Міша“ Гристов те-ж кричав: долой! Тайна пружина сеї цілої справи така, що ґуб. маршалок Бразоль сподівав ся дістати при нагоді коронациї царя камеріерський мундір і через те не хотів допустити до прошеня від земства о знесенє різки. Але як при сім зробив ся заколот, то він таки мабуть мундіра сього не дістане.“

Серґій Степняк, знаний росийский еміґрант, стратив оногди житє в Льондоні, переїхав єго потяг. Степняк походив з росийскої шляхотскої родини Кравчиньских, служив у молодости яко офіцир у війску, а опісля через довгі літа ширив в містах і селах революцийну пропаґанду. Єго арештовано в літї 1878 р. Того самого року удало ся єму втечи перед ескортою, котра улицею провадила єго до вязниці. Він опустив Росию, перебував якийсь час в Швайцариї і Італії, вкінци переніс ся до Льондону. Там мав відчити, видавав політичні письма і писав повісти. Разом з о. Крапоткіним, Щасним Волковским і иньшими росийскими еміґрантами видавав по анґлійски і по німецки ґазету „Вольна Росия“, котра в великім числї розходить ся по цілій Росиї. Тепер він стратив житє в страшний спосіб, а з ним не стало льондоньскій ґрупі еміґрантів їх души. Єму помагала в зарібку на щоденний хліб єго жінка, Московка.

Дзвінок. Від шести вже літ видає руске Товариство педаґоґічне у Львові для руских діточок „Дзвінок“. Через цілий сей час служила она своїм молодим читателям вірно і щиро, сіючи чільне зерно просьвіти і науки. Товариство з своєї сторони докладало всіх старань, щоби часопись ся була можливо як найкрасша. Однак, на жаль, не найшло оно від Русинів такого підпертя, якого сподівалось. Недавно ще мало Товариство яку-таку надію на земляків з України, та коли і ся в наслїдок заборони ввозу „Дзвінка“ до Росиї завела, а число передплатників з Галичини не збільшилось і з цілої Галичини доходить ледви до 150, то білянс редакциї з минаючого року не йно не виказує жадної надвишки в доходах, але противно значний недобір. Безперечно — сумний се обяв дбалости рускої громади про духову поживу для молодежи! Таж молодїж се надія наша, се запорука красшої будуччини нашого народа... Однак мимо так незначних успіхів, до яких змогло довести доселї руске товариство педаґоґічне, оно, виписавши на своїм стягу знамя: „Образованє і вихованє рускої молодежи“, не впадає в безнадійність; оно пересьвідчене, що чим раз більшати буде ряд тямущих земляків, що зуміють оцінити патріотичні єго змаганя і податуть єму успішну підмогу, як моральну так і материяльну в єго дальшій просьвітно-науковій праци. А щоби й менче засібним родинам руским уможливити передплачуванє діточого орґану, виділ Товариства снизив передплату єго з чотирех на три зр. річно (1.50 зр. піврічно, 75 кр. чвертьрічно). Є се квота така дрібна, що мабуть не має рускої родини інтелїґентної, котра би не була спроможна жертвувати єї на духову поживу для своїх любимців дітий. „Дзвінок“ повинен передплачувати кождий сьвідомий Русин, що любить свої діти, що дбає не йно про їх розвиток фізичний, але й духовий. Редакция з своєї сторони буде старати ся, щоби зміст „Дзвінка“ був вповні примінений до потреб єго молодих читателїв як що-до змісту, так що-до форми-язика і стилю. Тож з надією на красші успіхи приступає редакция до дальшої праці. Таку відозву читаємо в послїднім числї „Дзвінка“. Сподіваємо ся, що буковиньскі Русини допоможуть сему видавництву. Кілько то у нас гарних слів наговорять про потребу доброго виховуваня дітий, а прийде ся підперти видавництво для дітий, Русинів нема. Чи не соромно нам?

Померли в Станїславові Йосифа Заклиньска, вдова по пароху в Маріямполї, лишивши на рускі народні цїли значні жертви; — у Львові директор міскої почти Кроми.

ТЕЛЕҐРАМИ „БУКОВИНИ“.

з дня 27. грудня 1895 р.

Відень. Цісар приїхав сегодня зраня з Монахова.

Мадрид. В кількох містах провінций Оранс і Леон замічено трясенє землї. Кілька домів завалило ся; з людий не погиб ніхто.

Льондон. Бюро Райтера одержало відомість, котра потверджає занятє Цайтуна турецким війском.

Відень. Вчерашні збори социял-демократів в справі віденьских громадских виборів відбули ся спокійно. Принято резолюциї, в котрих жадає ся знесеня виборчих курій, признаня виборчого права для всіх у Відни замешкалих австрийских підданих, розширеня громадскої автономії і реформа закону.

Відень. Збори ремісників рішили протест против розширеня примусового обезпеченя на дрібних ремісників, як се намірено зі сторони анкети для обезпеченя від нещасть.

Цїни збіжа і других продуктів.

Дня (13.) 25. грудня 1895.

		Львів				Чернівці		
Пшениця	від	7.40	до	7.30	від	7.20	до	7.30
Жито	„	6.40	„	6.40	„	6.—	„	6.10
Ячмінь	„	5.20	„	6.	„	5.50	„	5.75
Овес	„	5.—	„	5.30	„	4.80	„	5.—
Ріпак	„	8.25	„	8.75	„	8.75	„	8.75
Горох	„	5.—	„	8.—	„	7.50	„	6.—
Вика	„	5.—	„	5.50	„	.—	„	.—
Льнянка	„	.—	„	.—	„	.—	„	.—
Біб	„	.—	„	.—	„	.—	„	—
Бобик	„	4.25	„	4.75	„	4.90	„	.—
Конюшина черв.	„	30.—	„	35.—	„	.—	„	.—
Конюшина біла	„	30.—	„	60.—	„	43.—	„	50.—
Конюш. шведск.	„	30.—	„	38.—	„	.—	„	30.—
Кмин	„	.—	„	.—	„	.—	„	.—
Аниж	„	.—	„	.—	„	.—	„	.—
Кукуруза	„	5.—	„	5.50	„	4.55	„	4.65

Хміль 30.— до 50.— злр. за кільо у Львові оковита за 10.000 літрів 14.—15.—.

і занимають ся торговлею кіньми по місцевих ярмарках. Цигани, живучі в екатеринославській ґубернії, приписані до міщанських і сільських громад, поселені суть в городах і селах. В самім ділї — осілі цигани тої ґубернії так само суть волокитами в своїх навичках і склонностях, бо хоть жиють по селах, не занимають ся рільничими роботами, не засівають піль, не косять лугів, лишень торгують кіньми; городські-ж — занимають ся ковальством, коновальством і баришівництвом.

Посеред полуднево-росийських циганів представляють рідкий примір добровольної осілости кримські або таврицькі цигани, що замешкують Симферополь, Бакчисарай і Перекоп. Всї кримські цигани исповідують музулманську віру; многі з них сповняють навіть приписи корана не меньше остро, як другі магометани. Кримські цигани живучи постійно посеред татарського населеня, мають звичайно татарські імена, говорять татарською мовою, не забуваючи впрочім і свого говору; часто навіть побирають ся з татарками і навідворот татари з циганками. Що-до одежі, то старають ся таврицькі цигани наслїдувати татарів: мужчини убирають ся в халати і накривають голови татарськими шапками; циганки-ж носять на головах маленькі татарські шапочки. *(Конець буде).*

ВИДАНЯ ВАСИЛЯ ЛУКИЧА.

I. ЛЇТЕРАТУРНІ ЗБІРНИКИ:

1. **Ватра.** — В Стрию, 1887 р. 215 стор. в 8⁰. Ціна 1 злр.
2. **Квітка.** — У Львові, 1890 р. 128 стор. в 8⁰. Ціна 30 кр.
3. **Рідний зільник.** — У Львові 1891 р. 136 стор. в 8⁰. Ціна 30 кр.
4. **Левада.** — У Львові, 1892 р. 103 стор. в 8⁰. Ціна 25 кр.
5. **Рідна стріха.** — У Львові, 1894 р. 120 стор. в 8⁰. Ціна 25 кр.

II. ЗБОРОВІ ТВОРИ:

6. **Твори Василя Чайченка.** — (Оповідання) — У Львові, 1892 р. 207 стор. в мал. 8⁰. Ціна 80 кр.
7. **Твори Василя Чайченка** Том II. (Сонячний промінь). — У Львові, 1892 р. 174 стор. мал. 8⁰. Ціна 60 кр.
8. **Твори Василя Чайченка.** Том III. (На розпутті) — У Львові, 1892 р. 210 стор. мал. 8⁰. Ціна 80 кр.
9. **Твори Карпенка-Карого.** (Мартин Боруля. Сто тисяч. Безталанна. Що було, те мохом поросло. Чабан). — У Львові, 1895 р. (кінчать ся друкувати),

III. ПОВІСТИ, РОМАНИ, ХРОНЇКИ І ОПОВІДАНЯ.

10. **Навіжена**, пов. Нечуя-Левіцкого. — У Львові, 1891 р. 84 стор. мал. 8⁰. Ціна 20 кр.
11. **Поміж ворогами**, пов. Нечуя-Левіцкого. — У Львові, 1893 р. 180 стор. мал. 8⁰. Ціна 40 кр.
12. **За громаду**, хрон. К. Т. Подоленка — У Львові, 1892 р. 94 стор. мал. 8⁰. Ціна 20 кр.
13. **Художник**, пов. Т. Шевченка переклад Ол. Кониського. — У Львові, 1894 р. 101 стор. мал. 8⁰.
14. **Між народ**, пов. М. Школиченка. — У Львові, 1894 р. 92 стор. мал. 8⁰. Ціна 20 кр.
15. **Хо**, казка Михайла Коцюбинського — У Львові, 1894 р. 34 стор. 8⁰.
16. **Облога Буши**, пов. Мих. Старицкого. — У Львові, 1894 р. (кінчить ся друковати).
17. **Грішники**, роман хровіка Олек. Кониського. — У Львові, 1895 р. 192 стор. мал. 8⁰. Ціна 50 кр.
18. **Пани й люди**, повість Володимира Левенка. — У Львові, 1893 р. 168 стор. мал. 8⁰. Ціна 80 кр.

IV. ДРАМИ.

19. **Лимерівна**, в 5 діях Панаса Мирного — У Львові, 1892 р. 67 стор. мал. 8⁰. Ціна 20 кр.
20. **Титарівна**, в 5 діях Марка Кропивницкого. — У Львові, 1892 р. 63 стор. мал. 8⁰. Ціна 20 кр.
21. **В темряві**. в 5 діях Мих. Старицкого — У Львові, 1893 р. 91 стор. мал. 8⁰. Ціна 20 кр.

V. ПІДРУЧНИКИ І ТВОРИ ЛЇТЕРАТУРНО-НАУКОВІ.

22. **Руский правотар домовый.** Том. I. [Закон цивільний]. — У Львові, 1885 р. XVI і 432 стор. вел. 8⁰. Ціна 2 злр. 50 кр.
23. **Угорска Русь**, її розвій і теперішний стан. — у Львові, 1887 р. 30 стор. вел. 8⁰. Ціна 15 кр.
24. **Юрий Коссован**, проба критичного розбору автобіоґ. его повістий і житєписи нап. Олек. Колесса, — У Львові, 1893 р, 99 стор. мал. 8⁰. Ціна 30 кр.
25. **Остатні романи Г. Сінкевича** Два відчити М Грушевского — У Львові 1895 р. 50 стор. 16⁰.

Всї повисші твори можна набути в Книгарнї Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, ул. академічна ч. 8 і в Книгарнї Ставропигійській.

ПРАВДА,

вістник полїтики, науки і письменства

виходити ме

З НОВИМ РОКОМ 1896

— раз в тиждень кождої пятниці —

в обємі одного аркуша.

Ціна в Австриї річно: 4 р., піврічно 2 р., чвертьрічно 1 р. за границею (задля значних коштів пересилки) річно 8 рубл., піврічно 4 рубл.

ЛЇТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зр. 20 кр. за рочник, а всї 9 разом за 9 злр.

— З пересилкою почтовою **9** зр. **30** кр. —

Вже вийшов

ілюстрований буковиньский православний

КАЛЄНДАР

на рік переступний

1896

Ціна **50** кр.

— (З пересилкою 55 кр.) —

Зміст.

Календар історичний. — Календар астрономічний. — Календар церковний. — Сьвята рускі і римскі, (червоно друковані), схід і захід сонця, зміни місяця, погода. — Календар жидівский. — Помпнальний календар славних Русинів. — Дім цісарский.

II.

Наші гроші і важнійші заграничні. — Міри і ваги (нові і старі). — Телеґрафічні приписи. — Почтові приписи. — Приписи желїзничі. — Скалї стемпльові. — Належитість від вписів гіпотечних. — Плян їзди на зелїзницях.

III.

Для науки і забави.

Головосїки сьв. Івана Хрестителя. (З лїрника Ю. Федьковича з новим портретом поета). — О. Єрофтей Федорович. (Житєпись з портретом). — Нова устава о хованю худоби. (Популярна наука). — Як закладати крамницї? (Популярна наука). Розмова Читальника з Іваном Байдужним. — Про катастер рунтовий. — Що людий єднає? (Повістка Д. М.) — Правда. (Повістка Є. Я.) Дещо з господарства.—Ілюстрациї.

IV.

Шематизм буковиньский.

V.

Оповіщеня.

Замовленя приймає

„Руска Бесїда і Редакция Буковини“.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї, загально признаний **знаменитий усмирюючий лік на втиранє:** по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений домашний лік** просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і принимати з осторожностию лише фляшки зі знаним значком охоронним „Котвиця“, бо лише ті правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесиї ц. к. міністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою дїяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„**Днїстер**“, опертий на засадї взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнїйшими услівями і почислює можливо найнизші премії.

Всякі шкоди лїквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о уділенє аґенциї в місцевостях, де нема аґентів „Днїстра“, принимають ся.

РУСКІ ТОВАРИСТВА в ЧЕРНІВЦЯХ

потребують

СЛУЖАЩОГО,

котрий вміє

читати і писати по руски.

Поданя вносити до тов. „Народний Дім“ в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

В Дрібній бібліотецї, видаваній у Львові Костем Паньковским, вийшли доси сї книжочки разом чисел 13):

Байки Евгена Гребінки (10 кр.)
Малярі, оповіданє Всеволода Гаршина (10 кр.)
Пролісок, поезиї Павла Граба (20 кр.)
З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)
Що то є господарність — Герінґа (переклад В. Герасимовича) 20 кр.
Поезиї Осипа Маковея (20 кр.)
Українські писаня Митра Оленьковича (10 кр.)
Писаня Василя Кулика (10 кр.)
Чернеча республика на Афоні — Василя Щурата (10 кр.)
Нарід в неволї (то що було друковане і в *Недїлї*) — 10 кр.
Микола Палкин Льва Толстого, оповіданє 10 кр.
Твори Степана Руданьского. Том I. Піснї. Приказки. Присливя. Байки. Бібліоґрафічний показчик. Заголовки „Сьпівомовок“. Видане М. Комара. Коштом видавця. — У Львові 1895. 16⁰ 192 стор. Ціна 40 кр. (в портретом автора).
Оферма, оповіданє єго-ж (10 кр.)
Твори Івана Сурика, переклад з російского (10 кр.)

Видає тов. „**Руска Рада**“ в Чернівцях. Відповідає за редакцию **Осип Маковей** З друкарнї Г. Чоппа.